

KLAS

**Glasilo Doma starejših občanov
Preddvor in enote Naklo**

letnik 23, št. 183

februar 2012

Le čevlje sodi naj K(k)opitar!

Lenka Prešeren

*O svojem bratu, pesniku
dr. Francetu Prešernu*

Materini pouki

Z denarjem France sploh ni znal. Zato so mu tudi rekli mati: "H kakšni kasi ne smeš priti. Denarja ti veliko potrebuješ (nucáš). Zate bi bilo pri kasi napak (faljeno)." Raje bi bili videli mati, da je, kakor so stari stric Muhovec rekli, postal prefezar, ali pa sploh vzel cesarsko službo. Pa je hotel biti advokat. Najraje bi bili mati videli, da bi bil takrat, ko je bil z Dunaja doma, Dunaj in vse pustil in šel v lemenat. Ko so se pa prepričali, da noče zavreči izbranega poklica, tudi mati niso več silili vanj.

Po Terezijanišču je France stopil v službo pri nekem grofu z Moravskega. Tam je učil sina. S sinom grofičem sta bila, mislim, oba v eni šoli. Vsaj Katri je pozneje pravil: »Uk z njim me nič ni mudil. Tam sem lahko sam sebe učil.« Kwartir in košto je imel z grofičem vred. In rajtam, dobival po sto goldinarjev na mesec, če to prav vem.

Doktorjev najboljši prijatelj Matija Čop

Matija Čop je bil njegov najboljši prijatelj; vselej se mi je tako zdelo, da je s Čopom izgubil na zemlji vse, kar je imel. Čopova modrost ga je vodila. V letih sta si bila nekaj narazen; pa prav dobro vem, da sta se tikala. Doktor je bil Čop, ni šel doktor nikamor drugam kot vsak dan zvečer k njemu. Ali je pa tudi Čop k nam prišel. »Takrat je bilo tako fletno,« je rekla sestra Katra. Čop je bil tako lepega zadržanja. Bil je v tako dobrem imenu; pa je bil tudi vreden tega imena. Časih je prišel Čop k doktorju za izprehod ga vabit. Prišel je tudi, ko je šel v Tomačevem v smrt. France pa ni časa imel tisti popoldan. Je še takrat očital našemu:»Kadar pridem, nimaš časa.« Katra je potem rekla:»To je dobro, da France ni šel. Za njim bi bil v vodo skočil, in bi bil res skočil. Imel ga je strašno rad. Plavati nista znala ne doktor ne Čop. Utonila bi bila oba. Ko bi bil živel Čop, bi bil imel doktor za vselej le Čopa za družbo.«

Na Kastelca se je pa Katra jezila in rekla:»Če bi bili kmečki fantje blizu, bi bili pa Čopa rešili iz vode. Kastelic, ki je šel z njim v Tomačevo, mu je premalo pomagal. Trgal je iz ograje rante in mu jih v vrtinec molil. Čop, ki se je potapljal, jih ni mogel zgrabiti.«

U t r i n k i

Apel in čevljar

*Apel podobo na ogled postavi,
ker bolj resnico ljubi kakor hvalo,
zad skrit vsevprek poslušā, kaj zijalo
neumno, kaj umetni od nje pravi.*

*Pred njo s kopiti čevljarček se ustavi;
ker ogleduje smôlec obuvalo,
jermenov méni, de ima premalo;
kar on očita, koj Apel popravi.*

*Ko pride drugi dan spet mož kopitni,
namest, de bi šel delj po svoji poti,
ker čevlji so pogodi, méč se loti;*

*zavrne ga obraznik imenitni,
in tebe z njim, kdor napačen si očitar,
rekoč: "Le čevlje sodi naj Kopitar!"*

Apel je bil slavni grški slikar in Prešeren se je v tem sonetu predstavil kot Apel. Čevljarček pa naj bi bil Kopitar. Bil je manjše postave, zato mu je Prešeren rekel čevljarček in ne čevljar. Kopitar je bil takrat že priznan slavist, objavljāl je v Čebelici in s Prešernom nista bila prijatelja. Kot povračilo na nasprotovanje je Prešeren Kopitarju spesnil sonet *Apel in čevljar*.

Fani Kopač, stanovalka

Praznovali smo

20. decembra smo imeli stanovalci, uslužbenci, povabljeni in prostovoljke v avli Doma starejših občanov Naklo prednovoletno kosilo.

Najprej se je predstavil ansambel »Suha špaga« iz Škofje Loke in spodbudil vse prisotne k dobri volji. Po uvodni glasbi, ki nas je razveselila in prebudila, je najprej spregovorila direktorica Doma in vsem zaželela zdravja in dobrega počutja v novem letu. Potem pa se ji je pridružil še gospod Marko Mravlja, župan Naklega, ki je prav vsem zaželel vesele praznike in vse dobro v novem letu, nato pa odhitel naprej po opravkih.

Z glasbo so nas razveseljevali godci, pa tudi kakšno smešno so razdrli vmes, da smo se tudi nasmejali.

Sladilo je slastno kosilo, še pred koncem pa nas je obiskal tudi dedek Mraz, ki je vsakemu posebej stisnil roko, ga obdaroval in mu zaželel srečno novo leto.

Seveda, pa so nekateri tudi zaplesali in tudi zapeli.

Potem pa so nekateri prijetno utrujeni in dobre volje začeli odhajati. Preveč veselja naenkrat tudi utruji, ko šteješ nekaj več pomladi. Tako smo si zaželeli zdravja, sreče in še veliko srečanj tudi v prihodnjem letu.

Marija Jereb, prostovoljka

»Če imate nasmeh na ustih, ga lahko še komu podarite.«

Blaise Pascal

I s k r i c e

Življenje je oder, človek igrača, usoda igralka je, ki ga obrača.

*Ne pokaži svetu, da si srečen, ker svet je nevoščljiv
in ne pokaži, da si nesrečen, ker svet je privoščljiv.*

*Nekaj vonja po rožah ostane na rokah,
ki jih trosijo.*

*Podari rože med življenjem,
ker po smrti so zaman.*

Sreča človeka le sreča, ujeti se je ne da.

*Absolutne sreče ni. Sestavljena je iz veliko sreč v majhnih
koščkih. Kdor tega ne doume, je velikokrat razočaran.*

(dr. Potočnik, alpinist)

Sreča je kot blisk; ko se pojavi že izgine.

Misli zbrala F.K., stanovalka

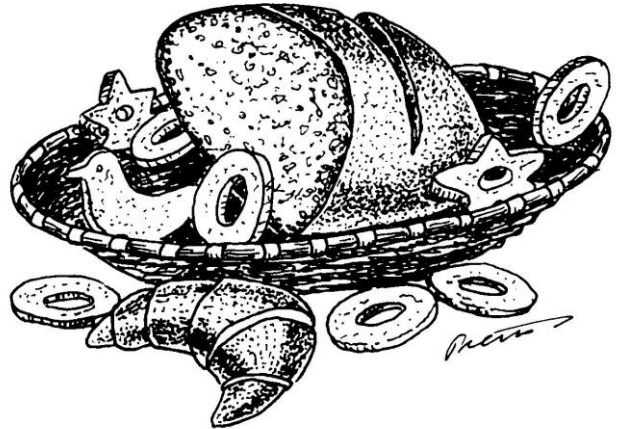
Trobentice iz Doma v Naklem

Po novoletnih praznikih smo se spet srečali, si zaželeli zdravja v novem letu, pa tudi sreče, ki je potrebna v življenju.

Nato smo si za pogovor izbrali temo **Moj rojstni kraj**.

Jožica je povedala, da je doma iz Podjelovega Brda v Poljanski dolini. Vas se razteza med grički in hiše so tako raztresene naokrog, da je bilo do prvega soseda kar deset minut. Njive so bile vse v bregovih, tudi kosili so v breg. Vse se je znosilo v koših na hrbtu. Delo je bilo ročno, ker takrat še ni bilo strojev.

Albina je iz vasi Dolnje Retnje na Dolenjskem, kjer je bilo v njeni mladosti le devet hiš. S štirinajstimi leti je prišla v Kranj za bratom in sestro in to med vojno, tako da se niso vračali domov vsa tri leta vojne. Mama je hišo po vojni prodala in se preselila v Ljubljano, tako da

njene rojstne hiše ni več, ker so jo podrli novi lastniki in zgradili novo. Kasneje je to videla, ko je potovala mimo vasi in se je oglasila pri sosedah, s katerimi so bili vedno v dobrih odnosih.

Ljudmila prihaja iz Reteč pri Škofji Loki. To je bila srednje velika vas v njeni mladosti. Vsi so se poznali in s sosedi so tudi sodelovali - kadar je bilo potrebno in je bil kdo v stiski ter potreboval pomoč.

Marija je iz Žej blizu Naklega, zato ima dosti obiskov. Obiščejo jo tudi sosedi. Iz svoje mladosti se najbolj spominja nabiranja borovnic.

Vera je prav tako z Dolenjske iz vasi Dvor. Mlada je prišla v Naklo, kjer je pazila otroke, kasneje se je zaposlila v Inteksu, na koncu pa sta z možem zgradila hišo v Strahinju.

Ivan je domačin iz Zgornjih Dupelj. Vas se je zelo spremenila v vseh teh letih. Spominja se, ko so otroci nabirali gobe – bilo je proti koncu vojne – in so v gozdu našli mrtvega partizana. Otroci so dobro poznali vse gozdove v bližini in vse bližnjice iz gozda.

Na splošno so se vsi radi spominjali, kako je bilo »luštno« delati »butarce«. Res, da je bilo treba delati kar naprej, vendar si imel kaj pokazati.

Ker smo imeli pred seboj sladice, so se nekateri spomnili, da v njihovi mladosti ni bilo nobenih sladic, še sladkorja ne, ker ni bilo denarja zanj. Spomnili so se, da so si sladili belo kavo s »saharinom«, ki so ga nosili »kontrabanti«, ker ga v trgovinah ni bilo.

Ja, res je bilo včasih čisto drugače, vendar je bilo le lepo, ker smo bili mladi.

Marija Jereb, prostovoljka

Zime nekoč

V februarju leta 1952 je zapadlo zelo veliko snega – več kot dva metra.

Takrat sem hodila v 4. razred osnovne šole. V šolo smo prišle le tri učenke.

Sneg so metali s streh, ker ga je bilo toliko, da so se bali, da so strehe ne bi udrle. Bilo je tudi veliko ledu in ledenih

sveč. Kar strašljivo je bilo, ko so strehe pokale pod težo snega in ledu.

Sneg so orali s konji in kjer s konji niso mogli orati, so sneg odstranjevali z lopatami. »Kidali« smo vsi, ki smo zmogli, in ta dan večina ni šla v službo.

Namesto cest so bili rovi v snegu, snega niso imeli več kam metati. Odvažali so ga z vozovi in tovornjaki v reke in na travnike, kjer je obležal še dolgo spomladi.

Tudi pozimi, v snegu, smo v službo hodili s kolesi. Kadar je na sveže zapadel sneg, smo se vozili za tovornjakom po ozkih kolesnicah in večkrat se je zgodilo, da je kdo padel. Takrat je bilo vedno veliko smeha ... Bili smo mladi ... Enkrat nas je na ledenem ovinku kar deset kolesarjev ležalo v snegu.

Letos pa imamo sončno zimo, zimo brez snega. Spomnili smo se pregovora:

»Zelen božič, bela velika noč.«

Stanovalci skupine Sončnice iz gradu

Prostovoljka Marta

Prostovoljka Marta rada hodi nam po svetu,
drugače pa blodi nam po internetu.

Rada izve vse zanimivosti,
da tudi nas seznanimo s temi prijetnostmi.

Z njo smo severne dežele že spoznali
in tudi nekaj smo jih obiskali.
Bili v Danski smo deželi,
veliko znanja smo prejeli.
Tu veliki se je pravljicar rodil,
ki Andersen se je glasil.
Njemu v spomin postavili so kipec na obali,
ki so ga mala morska deklica imenovali.
Tu zanimiv je tudi most čez morje,
ki sega daleč na obzorje.
Dan in noč je dolga bila pot,
ko le peljali smo se vsi odtod.
Tako prispeli smo v deželo fjordov in zmrzali
in mnoge ladjedelnice spoznali.
Tu Vikingi nekoč so že živeli
in po oceanih se podali vsi smeli.
Videli smo drakar na sliki v muzeju slavnih,
tako spoznali smo življenje davnih.

Tudi cvetlično borzo smo
spoznali,
o njej smo marsikaj novega
dognali.
Je mlad Holandec do
Kenije prišel
in tam je z rožami zelo
uspel.
Tam je uredil nasade cvetja
vseh vrst
in preiskati dal je vsako
prst.

Še Brje radi bi vam omenili,
ker tam posebne rastline in živali so se naselili.
Ljudje so proti, da elektrarna še bi delovala,
in naj bi kar tako obstala.
Še veliko zvedeli smo novosti,
pa naj bo to za danes dosti.

Nada Tičar, stanovalka

DESIDERATA

Desiderata je pesnitev, ki jo je leta 1927 napisal ameriški odvetnik Max Ehrmann (1872–1945) in podučuje, kako živeti srečno. Nekateri trdijo, da gre za besedilo, najdeno v cerkvi sv. Pavla v Baltimoru v Marylandu, ki je bilo v latinščini napisano že leta 1692 in naj bi jo Ehrmann le prevedel. Ehrmann je sicer pridobil avtorske pravice za besedilo in le-te so še zmerom v lasti njegovih potomcev.

*Spokojen hodi skozi trušč in naglico sveta
in se spominjaj miru, ki ga najdeš le v tišini.
Kolikor je mogoče, bodi v dobrih odnosih z vsemi ljudmi.*

*Svojo resnico pripoveduj
mirno in jasno.*

*In prisluhni drugim, tudi
neumnim in nevednim,
zakaj vsakdo ima svojo
zgodbo.*

*Izogibaj se bučnih,
napadalnih ljudi, ker so breme
za dušo.*

*Ne primerjaj se z drugimi, da
ne postaneš
zagrenjen ali ohol, kajti vedno
bodo večji ali manjši od tebe.
Veseli se svojih del, veseli se
svojih načrtov.*

*Ohrani navdušenje za svoj
poklic, naj je še tako skromen,*

*saj je pravi zaklad v spremenljivih časih.
Pri poslih bodi pazljiv, kajti svet je poln prevar.
Zato nikakor ne spreglej, da je tudi zvrhan kreposti.
Mnogi hodijo za visokimi vzori
in povsod je življenje polno junaških dejanj.
Bodi, kar si. Bodi svoj.
In nikoli ne igray ljubezni.
Pa tudi ne preziraj je, čeprav si razočaran in ogorčen,
zakaj ljubezen je večna, kakor je večna tudi trava.
Spokojno sprejmi izkušnje let, drugo za drugo
skladno odlagaj stvari iz mladosti.
Neguj duhovno moč, ki te bo obvarovala nenadne nesreče.
In ne spravlaj v žalost samega sebe z izmišljotinami.
Mnogi strahovi se rodijo iz utrujenosti in osamljenosti.
Vzdržuj pravo disciplino, a vedno bodi do sebe tudi blag.
Otrok vesolja si, nič manj, kot so to drevesa in zvezde.
Pravico imaš biti tu.
In, če to veš ali ne – vse v vesolju poteka natančno tako,
kot je prav.
Bodi torej v miru z Bogom, vseeno, kako si ga predstavljaš.
In ne glede na to, kakšno je tvoje delo in kakšne težnje
v bučnem vrvenju življenja, ohrani mir v duši.
Kljub vsej nesnagi in žalosti, kljub vsem izničnim
sanjam, je svet čudovit.
Bodi pozoren.
Bodi srečen.*

Max Ehrmann

Za vas izbrala Mojca Sajovic

Dajte mi za šolanje svetlobo sreče

Hvaležen sem vam za pouk o številkah, o besedah, zakonih in o bontonu, toda: kdo bo naučil srce ljubiti in upati, oko, uho in jezik prav videti, slišati in govoriti, kdo bo vzgojil dušo za slutnjo skrivnosti? Potrebujem tudi izobrazbo o božjih stezah, izobrazbo, kako ustvarjati občestvo, kako živeti v družini in ljubiti domovino, kako dvigniti sidro in odpluti v svet; izobrazbo, kako iz razbitin delati mozaike, kako poiskati izgubljeno dušo, kako govoriti o Bogu in o ljudeh in kako jim zaceliti boleče rane! Rad bi vam zaupal, da me lahko vzgajajo le prinašalci ognja, ki prižigajo moje talente in pogum, ki me ljubijo in vame verjamejo; vzgajajo me zgodbe

bolečin in darovanja, moje sanje in srečanja s srečnimi; vzgajajo me odpuščanje in potrpežljivost, plačevanje davkov za neumnosti, jok dojenčkov in smeh zaljubljenecv! Moja šola so stare pesmi in besede razodetja, pripovedi babice in izkušnje dedka, dotiki brez bolečin in poljubi brez solza; moja šola so letni časi in pot vetra, so metulji, ki jih peljem na pašo, so izpraznjene kletke in let osvobojenih ptic ... Dajte mi za šolanje svetlobo sreče, pisalo priznanja in radirko odpuščanja, dajte mi liste svobode s črtami resnice, zvezki naj bodo oviti z zaupanjem in spravljeni v

torbi potrpežljivosti, v roke pa mi stisnite še malico božjega blagoslova!

p. Pavel Jakov

**Članek je iz revije Naša družina izbrala stanovalka
Angela Likar**

Srečno

V imenu oskrbovancev našega Doma najprej zaželim vso srečo in zdravje glavi našega doma gospe Andreji Valant – direktorici, ki ji tudi zaželim uspešno delo v njenih prizadevanjih.

Prav tako želimo srečo vsem, ki sedite po pisarnah, predvsem pa želimo uspešnega dela naši socialni, ki je pripravljena priskočiti na pomoč v kulturnih programih in izletih. Vsem skupaj želimo osebne sreče, veliko zdravja in uspehov.

Ne smemo pozabiti pridnih delovnih terapeutk, ki se z nami trudijo po svojih najboljših močeh.

Zelo se trudi tudi fizioterapevtka Neža, ki se posveča vsakemu posamezniku. Neža, srečno!

Posebna skrb smo tudi za negovalke, ki poskrbijo za prevažanje in čistočo naših teles. Vsem želim veliko uspehov in zdravja.

Da se bleščijo in svetijo naši hodniki in sobe, poskrbijo neumorne snažilke. Vsem kličemo: »Bodite zdrave in vesele.«

Posebna skrb za nas vse je medicinsko osebje. Vsa zdravila in dodatki so v njihovih rokah. Lahko se zanesemo nanje. Tudi ve ohranite še naprej svojo vedrino in zadovoljstvo. Vsem želimo obilo uspehov ob novem letu!

Tisti, ki skrbijo, da nismo lačni in žejni, poskrbijo pa tudi za priboljške v obliki peciva ali „kapljic“ - to so naši kuharji in kuharice, pa tudi strežnice in »pospravljalke« posode. Vsem skupaj želimo obilo zdravja, zadovoljstva in dobrega počutja med nami.

Stanovalki

Tavžentroža za tisoč bolezni

Že ime tavžentroža in njegove ljudske izpeljanke namigujejo na vsestransko uporabnost te rastline pri ohranjanju zdravja.

V ljudskem zdravilstvu pogosto uporabljano rožo je vse težje najti. Rastlinica z značilnimi drobnimi rožnatimi cvetovi je bila včasih stalna prebivalka obrobja gozdov in travnikov. Spremenjene razmere - zaradi intenzivne košnje in dodatnega gnojenja travnikov - ji onemogočajo normalen razvoj.

Zdravilni del rastline je cvetoče zelišče. Nabiramo jo julija in avgusta. Kot grenko zelišče ureja izločanje kisline, krepi želodec, poveča tek in lajša prebavne motnje. Priporočajo jo tudi pri slabokrvnosti, težavah z jetri in

sladkorni bolezni. Sveže liste lahko utremo na mesto, kjer nas je pičila žuželka, ali uporabimo kot obkladek za rane.

Kako pripravimo čaj?

Eno čajno žličko posušene in zrezane tavžentrože prelijemo s skodelico mrzle vode, pustimo stati šest do osem ur in občasno premešamo. Potem čaj precedimo in ga le toliko segrejemo, da ga lahko pijemo. Pijemo po eno skodelico čaja najmanj pol ure pred obrokom.

Izbrala F. V., stanovalka

Utrinke je pripravila Mirjana Debelak,

ilustriral Peter Trobec.

Razveselijo jo obiski

V ponedeljek je bilo v Domu starejših občanov v Preddvoru slavnostno. Njihova stanovalka Francka Drempetič je namreč praznovala sto let.

Foto: Tina Dokl

Nasmejani stoletnici je se šopek prav podal.

Francka se je rodila 9. januarja 1912 družini Černivec na Primskovem pri Kranju. Ko se je poročila, je njeno prebivališče postal Britof pri Kranju. Bila je gospodinja. Imela je tri sinove, ki pa so žal z njenim možem vred že pokojni. Francka sicer izhaja iz številne družine s kar enajstimi otroki, slavja ob njenem stotem rojstnem dnevu pa sta se udeležila tudi njen brat Marjan in sestra Marija, ki je pri svojih 92 letih še posebej zgovorna gospa. Ker je bila mama (kakor jo kliče vnukinja Nada Čebulj) aktivna članica Zveze borcev Britof, Društva upokojencev Predoslje Britof in KO RK Britof-Orehovlje, so ji ob njenem častitljivem prazniku voščili tudi predsednica društva upokojencev Elica Šipec, pa predsednik krajevne skupnosti Britof-Orehovlje Franc Globočnik in predsednik zveze borcev Jože Roblek. Svoje čestitke je s prelepim šopkom dopolnila direktorica Doma starejših občanov Preddvor Andreja Valant, oglasil pa se je tudi kranjski župan Mohor Bogataj. Torta nikakor ni manjkala, na citrah pa je veseli dogodek poživila še Vida Učakar.

V Domu starejših občanov v Preddvoru je Francka

nastanjena že deseto leto in Šipčeva pove, da jo večkrat obišejo, je pa članica njihovega društva upokojencev že od leta 1983.

Ko je Francki vid še dopuščal, je prebrala veliko knjig - naj bi bila pravi knjižni molj. V prostem času je pletla in rada poklepetala s prijateljicami ob kavici, kakšno skodelico kave pa še danes rada spiše. Kljub življenjskim preizkušnjam še vedno z optimizmom zre v življenje in se razveseli vsakega obiska. Njena vnukinja Nada še doda, da kadar jo obiše, jo Francka vedno vpraša, koliko čez osemdeset je že stara, in ona ji je do sedaj odgovarjala, da bo sto let, Francka pa: »Ti se hecaš!«

Foto: Tina Dokl

Francka Drempeč v družbi sestre Marije, brata Marjana, vnukinje Nade ter pravnukov in pravnukinj.

Avtor: Alenka Brun, Gorenjski Glas

Prav lep pozdrav želim vsem skupaj, vam, osebju in stanovalcem. Vsa zahvala za čudovito slavje moji sestri za 100 let življenja.

Marjan Černivec

Mami Neži Gartnar za 100. rojstni dan

100. letnica je preživela tri vojne, nekje od 6-7 valut in 5 državnih ureditev in nikoli ni videla morja.

Neža Gartnar je bila rojena 21.1.1912 v Bašlju pri Špan. Bila je nezakonski, za tiste čase zaničevanja vreden otrok. Njena mati Alojzija je služila po kmetijah kot dekla in tako sta se tudi obe preživljali. Stalnega doma nista imeli in sta se zato večkrat selili iz kraja v kraj. Ko pa je bila Neža stara 10 let, pa je morala že sama za pesterno v Goriče. V osnovno šolo je hodila v Preddvor in v spričevalu, ki je bilo napisano v nemškem jeziku, so bile same enice, kar je za tiste čase pomenilo, da je bila pridna učenka. Z 21. leti pa se je kot ena prvih tovarniških delavk zaposlila v takratni Jugočeški. Na »šiht« se je vozila s kolesom in to v vsakem vremenu, vsak dan 30 km. Leta 1932 so skupaj z mamo in očimom kupili hišo p'r Škrjanc na Bregu. Nekaj denarja je prispeval očim, sama pa je prevzela dolgove, ki jih je imel prodajalec in v nekaj letih vse poplačala.

Živela je skromno in prihranke je zaupala cerkveni »šporkasi«. Tik pred propadom goldinarja, pa je le-te hotela dvigniti, pri čemer ji je pomagal izobraženi dohtar in od takrat naprej je imela pri takratni duhovščini kar nekaj težav. Leta 1936 je sodelovala pri veliki tekstilni stavki. Po več dni skupaj so bili delavci v tovarni in okoliški prebivalci so jim nosili hrano. Tudi med drugo svetovno vojno je ves čas hodila v službo in imela je srečo, da ji je vedno uspelo priti iz postavljenih zased. Večkrat pa so morali v času alarma ostati v tovarniških zakloniščih, zdajšnjih kranjskih rovih. Takoj po vojni pa se je rada spominjala Unra paketov, ki so jih pošiljali američani za pomoč obubožanemu ljudstvu. V tem času pa se je tudi veliko manipuliralo s pikami- kartami, za katere se je dobilo vse od hrane do posode in obleke.

Leta 1949 se je poročila . Moža Lojzeta je spoznala v tovarni in rodili so se jima trije otroci. Od takrat naprej ni več hodila v službo in je kot gospodinja skrbela za dom in družino, ter skupaj z možem obdelovala slabe pol hektara zemlje. Vse življenje sta z možem trdo garala, da sta nahranila pet lačnih ust. V hlevu je bila ena krava, vsako leto sta vzredila prašiča, na koščku zemlje pa pridelala tudi nekaj žita.

V zrelih letih pa so bila njena velika ljubezen in nuja zdravilne rastline. Imela je veliko težav z zdravjem in vedno je bila mnenja, da ti« mau dohtar pomaga, velik pa sam«. Ob nedeljah in zimskih večerih je prebirala knjige o zdravju in zdravilnih rastlinah. Z nasveti je rada postregla tudi drugim. Ko pa ni več zmogla težkega kmečkega dela, pa sta se z možem odločila imeti ovce. Iz domače volne je nato pletla nogavice, jopice in odeje. Moči so počasi pešale in najraje je odšla v bližnji gozd po mir in sprostitev, dokler jo bolezen ni prikovala na posteljo .Leta 1999 je ovdovela. leta 2006 pa odšla v Dom starejših občanov Preddvor, kjer lepo poskrbijo za njo. Kljub temu, da ji gre beseda težko iz ust, se vidi iz njenega obraza, da ji je toplo in prijetno v drugem nadstropju stare graščine v družbi skrbnih sester, negovalk in ostalega osebja.

Hvaležni otroci: Zinka, Dani in Rudi z družinami

**Utrinek s praznovanja 100. rojstnega dne gospe Gartner;
čestitka direktorice Andreje Valant**

VRTILJAK ŽIVLJENJA – Zrela leta

2. del

Nekega jutra pa Viktorija ni mogla v službo. Neznansko ji je bilo slabo, ves čas je bruhala in imela je občutek, da se ves svet vrti okrog nje. Pavel in mama sta se zelo prestrašila zanjo. Ugibali so, kaj bi lahko bilo, nazadnje pa je Kristina ugotovila, da je verjetno zanosila. Mož jo je peljal v Klinični center h ginekologu. Po skrbnem pregledu in testiranju so ugotovili, da je res noseča. Novica se je med domačimi hitro razširila, saj mama Kristina ni mogla molčati, ker je bila preveč srečna. Zelo srečni sta bili tudi Marija in Ana, predvsem pa Viktorija. Sklenila je, da se bo zelo čuvala, da ne bi ogrozila otroka. Ubogala bo vsa navodila ginekologa. V službi o tem še ni hotela govoriti, a kmalu so kolegi ugotovili, da se z njo nekaj dogaja. Takoj so ji bili pripravljeni pomagati. Vse življenje se je začelo vrteti okoli novega bitja, vsi so se pripravljali na njegov prihod. Viktorija je kar precej trpela, saj je bila nosečnost utrujajoča, povezana s slabostmi in bruhanjem. Pavle je z zanimanjem spremljal spremembe svoje žene. Zdelo se mu je, da jo je pričakovanje še polepšalo in jo naredilo še bolj nežno in dobro.

Približeval se je čas poroda. Viktorija je bila že na porodniškem dopustu. Z vso ljubeznijo je pripravljala vse za novega člana. Redno je hodila na preglede. Nosečnost je potekala dobro. Za spol otroka ni hotela izvedeti, ker si je želela presenečenje. Nekega večera je bila precej nemirna. Ni se mogla ne uvesti, ne uleči, kar menjala je sem in tja. Kmalu jo je pričelo v trebuhu močno boleti. Začeli so se popadki. Poklicala je mamo Kristino in povedala, da se je začelo. Pavle je bil dežuren v bolnici, poklicali sta ga in hitro je prišel domov po ženo. Vzela je torbo z najnujnejšim in odpeljal jo je. Po nekaj urah je sporočil mami, da je Viktorija rodila krepko, zdravo deklico in da je z obema vse v redu in ju bo jutri že lahko videla.

Ko je Kristina zagledala svojo vnukinjo, jo je spomnila na leta, tista davna, ko je rodila Viktorijo. Velika bolečina se je vrnila, saj nikoli ni mogla pozabiti, kaj vse je prestala kot nezakonska mati. Podoživljala je tiste strašne dni, ko se je v življenje prebijala sama, z otrokom. V mislih je sklenila, da je zdaj ona tista, ki svoji hčeri lahko pomaga in ji da vsaj malo tiste ljubezni, katere ji ob porodu ni mogla in ni znala dati. Šele zdaj se je zavedla, da ji je ta nesrečni otrok vse življenje dajal smisel, srečo in vso ljubezen, ki jo je sama tako pogrešala. V mislih se je zahvaljevala tudi Tonetu, ki jo je kljub vsemu le osrečeval, čeprav sta se za svojo srečo morala zelo boriti. To malo, nežno bitje ji je zbudilo spomine in se ji hkrati v trenutku priljubilo. Vedela je, da bo ta otrok prinesel smisel njenemu življenju.

Obiskala je tudi Viktorijo. Rekla ji je: »Kakšen lep dojenček, kako ljubek, pravi angelček!«

»Ah mama, te že vidim, kako boš svojo vnukinjo razvajala!«

»Res je! Dala ji bom vse tisto, česar nisem mogla dati tebi. Upam, da mi bo zdravje vsaj še nekaj časa služilo!«

Poslovala se je in odšla na obisk k Ani in Mariji. Bili sta je zelo veseli. Vsa srečna jima je pripovedovala: »Vesta, zdajle sem videla svojo vnukinjo. Viktorija je včeraj rodila hčerko. Čudovita je, čisto podobna svojemu očku. Ima temne očke in kot vrana črne lase. Res, pravi očka!«

Obe stari ženski sta se pridružili njenemu navdušenju in veselju. Odločile so se, da bodo ta dogodek skromno proslavile. Počasi so odšle v kavarnico, ki je bila v Domu. Tam so si naročile kavico in kozarček vina, da so nazdravile novemu članu družine.

»Na zdravje naše male! Naj ji bo življenje dolgo in srečno! Upam, da nas bo razveseljevala, kot nas je znala Viktorija,« je izrekla svojo željo Marija v imenu vseh treh.

Še kar debelo uro so klepetale in delale načrte. Ko je Pavle prišel po svojo taščo, sta mu čestitali in vsej mladi družinici zaželeli srečo. Če bi tuj človek opazoval te ljudi, bi takoj ugotovil, da med njimi vlada posebna ljubezen, vsi so izžarevali srečo. Poslovali so se in si obljubili, da se spet kmalu vidijo.

»Ko bo Viktorija z malo prišla domov, bom prišel po vaju in vaju peljal k nam, da bosta nekaj časa z nami.«

Marija in Ana sta bili presrečni.

Viktorija je v bolnico dobivala veliko čestitk in daril. Šele zdaj je ugotovila, koliko prijateljev ima in kako sta s Pavletom priljubljena.

Mož jo je večkrat prišel pogledat za nekaj minut. Vsa srečna sta opazovala svojo hčerko. Viktorija je bila trdno prepričana, da bo taka sreča trajala večno.

Ko so ji prvič prinesli hčer, da bi jo nahranila, se je malo bala, če bo vse v redu. Čudovit občutek jo je prevzel, ko je začutila kako je mala začela ognjevitno piti. Viktorija je bila presrečna, z vsem srcem je bila hvaležna usodi, da je občutila srečo materinstva. Vse hudo ob porodu je že postalo preteklost. Šele zdaj je razumela svojo mater, da se je tako bala zanjo. Tudi sama bi rada dala življenje za malo bitje. Mož je bil kar malo ljubosumen, ko mu je opisovala te čudovite občutke.

Po nekaj dneh je Viktorija s svojo hčerko prišla domov. Kristina ni vedela, kaj vse bi jima nudila, da ne bi česa pogrešali. Zdela se je pomlajena, tako je nanjo vplivalo malo bitje. Šele zdaj ji je iz srca prihajala prava materinska ljubezen.

Pavle je neke sobote šel v Dom po Ano in Marijo in ju pripeljal domov. Kako sta občudovali majhno deklico, nista je mogli prehvaliti.

»Ti lepotečka mala, kako si luškana! Res, zdaj ste lahko srečni!« sta govorili.

V nedeljo pa so imeli krst. Botra sta bila Pavlova sestra Sara in njen mož Marko. Mali deklici so dali ime Monika. Praznovali pa so kar doma. Kristina, Ana in Marija so nakuhale in napekle polno dobrot. Prav lepo so se zabavali. Čas ob pogovoru jim je kar prehitro minil.

Ko so se vračali iz cerkve, so obiskali Tonetov grob. Viktorija je rekla: »To je bil moj oče, zelo me je imel rad in vem, da bi se danes veselil z nami. Zato mu grem pokazat Moniko. Na njegov grob bom položila šopek belih vrtnic. Saj si je to zaslužil!«

Ko je stala ob Tonetovem grobu s hčerko v naročju, so ji misli nehote poletele v otroška leta. Raznežila se je ob misli, koliko nesebične ljubezni je prejemale. Z veliko hvaležnostjo je polglasno šepetala. »Tone, dragi moj ata, hvala ti, hvala!«

Kot bi jo v srcu zbodel oster trn, je ugotovila, da je bila ta ljubezen nesebična, čista in samo ena. Nehote je spoznala, da je tudi mož nima tako rad. Še močneje je stisnila Moniko k sebi, kot bi se je oklepala. Nato je stekla s pokopališča.

Ko je prišla domov, so bili že vsi zbrani pri mizi. Čakali so le nanjo. Kristina se je zazrla vanjo: »Viktorija, kje pa si se zadržala tako dolgo?«

»Bila sem na pokopališču,« je njen odgovor obvisel v zraku. Mati jo je vprašujoče pogledala in se zamislila. Ugotovila je, da ima hči težave. Ustrašila se je, a je ta občutek potisnila v podzavest.

Hitro je postregla z jedjo. Kmalu se je razvil med njimi prijeten razgovor in kar pozabili so na uro. Ko je mala Monika začela jokati, so šele ugotovili, da je že pozno.

Sara in Marko sta se odpeljala domov, Pavle pa je Marijo in Ano odpeljal nazaj v Dom.

(se nadaljuje)

Olga Kepic Marinšek

Prisrčno pozdravljeni:

.

Poslovi! so se:

VABILO ZA FEBRUAR 2012 – DSO Preddvor

- **ROČNA DELA** – ponedeljek in četrtek ob 9.15 uri v delovni terapiji
- **PEKA PIŠKOTOV, PECIVA** - ponedeljek ob 10. uri v dnevnem prost.
- **VAJE ZA VADBO SPOMINA** – ponedeljek ob 11. uri v delovni terapiji
- **DRUŽABNE IGRE** – torek ob 9.30 uri v dnevnem prostoru
- **SKUPINE ZA SAMOPOMOČ** – torek ob 10.15 uri
- **USTVARJAJMO SKUPAJ** – sreda ob 10.30 uri v dnevnem prostoru
- **KRIŽANKA** - četrtek ob 13.10 uri v delovni terapiji
- **KNJIŽNICA** – četrtek od 14.–14.30 ure v delovni terapiji
- **ZAPOJMO SKUPAJ** – petek ob 9.30 uri v dnevnem prostoru
- **MOLITVENA URA** – petek ob 10.30 uri v Josipinini spominski sobi
- **MASAŽA STOPAL na aparatu BioSinhron** –
od ponedeljka do petka ob 7.15 in 11.45 uri v delovni terapiji in
sreda ob 9.30 uri v dnevnem prostoru
- **JUTRANJA TELOVADBA** –
novi dom – od ponedeljka do petka ob 8.50 uri
grad pritličje – od ponedeljka do petka ob 7.45 uri

Z BESEDO IN SLIKO SKOZI ČAS z Mirjano Debelak -
četrtek, 2. februar ob 10. 30 uri v delovni terapiji in
sreda, 15. februar ob 10. uri v delovni terapiji

BRANJE ZGODB z Olgo Kepic –
ponedeljek, 6. februar ob 15. uri v dnevnem prostoru

**RECITAL OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU –
stanovalci, voditeljice skupin za samopomoč in
citrarka Vida Učakar** –
torek, 7. februar ob 10.30 uri v dnevnem prostoru

MAŠA –
petek, 10. februar ob 10.30 uri v Josipinini spominski sobi

PEVSKO DOPOLDNE s harmonikarico Darjo Jelenc -
četrtek, 16. februar ob 9.00 uri v 2. nadstropju gradu
in ob 9.30 uri v 1. nadstropju gradu

PRAZNOVANJE ROJSTNIH DNI za stanovalce rojene v februarju s harmonikarico Darjo Jelenc -
četrtek, 16. februar ob 10. uri v dnevnem prostoru

BRALNA SREČANJA
v sodelovanju z Mestno knjižnico Kranj –
ponedeljek, 20. februar ob 10.30 uri v delovni terapiji

PUSTOVANO KOSILO s harmonikarjem -
torek, 21. februar ob 12.30 uri v jedilnici

PRESTAVITEV REZULTATOV RAZISKOVALNE NALOGE
o BioSinhron skupinski terapiji – Eva Dobrin –
sreda, 22. februar ob 10. uri

KVIZ z Olgo Kepic -
četrtek, 23. februar ob 10.30 uri v dnevnem prostoru

ZGODOVINSKI KROŽEK z Markom Ogrisom –
ponedeljek, 27. februar ob 13.30 uri v delovni terapiji

URICE ZA ZDRAVJE – skeč Smeh je pol zdravja –
sreda, 29. februar ob 10. uri v dnevnem prostoru

PEVSKO DOPOLDNE z Ignacem Gorjancem –
za datum se še dogovarjamo

V primeru nepredvidenih dogodkov se bo načrtovani program spremenil.

Program pripravila:
Irma Čebašek, delovna terapevtka

Uredniški odbor:
Irma Čebašek, delovna terapevtka, DSO Preddvor
Mirjana Debelek, profesorica, zunanja sodelavka